

CARMEN JACOBI PROPHETICUM
GENES. XLIX: 1 — 27.

SUETHICE REDDITUM ET OBSERVATIONIBUS
ILLUSTRATAM.

QUOD

VENIA AMPL. ORD. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE

G U S T A V O K N Ö S

S. TH. DOCT.

LITT. ORIENTAL. PROF. REG. ET ORD.

PRO GRADU PHILOSOPHICO

P. P.

P E T R U S U. B O È T H I U S

Stip. Terser. Westm.- Dalecarlus.

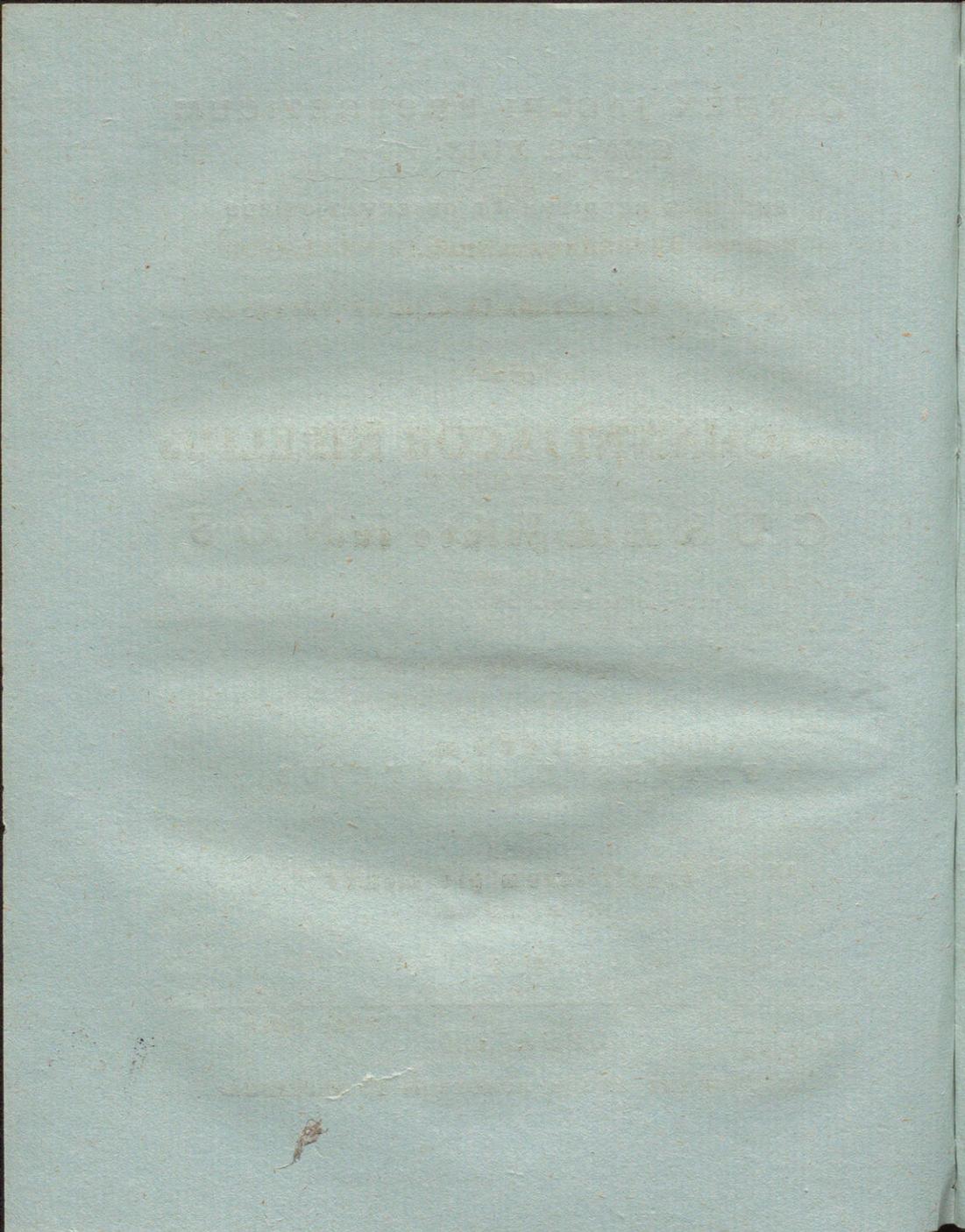
IN AUDIT. GUST. DIE XXII NOV. MDCCXXVI.

H. A. M. S.

P. I. *P. I. Spicilegium No. 1*

UPSALIÆ,

EXCUEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

VIRO.

MAXIME REVERENDO ATQUE PRAECLARISSIMO
PRAEPOSITO ET PASTORI IN OIJA ET VESTERMO

DOMINO

MAG. JOHANNI JACOB. NIBELIUS

Consanguineo suo

sacrūm

beneficiorum pie memor

volut debuit

P. U. BOETHIUS.

BERGSMANNEN JACOB BOËTHIUS

Min Hulde Farbroder

till egna s

tacksamt och vördnadsfullt

dessa blad

af

P. U. BOËTHIUS.

CARMEN JACOBI PROPHETICUM]
GENES. CAP. XLIX v. 1—27.

SUETHICE REDDITUM ET OBSERVATIONIBUS
ILLUSTRATUM

Ad finem prope Geneseos libri exstat carmen præclarum et sublime patriarchæ Jacobo, jam morti vicino, ultimum vale filiis dicturo, adscriptum; in quo vertendo et observationibus qualibuscumque illustrando periclitari nobis proposuimus. Duplicem quamvis habeat hoc carmen prophetiæ et benedictionis charactrem, ex eo tamen, quod plures suorum filiorum patriarcha ille malis quoque prosequitur ominibus, facile apparet, illum non tam spectasse, ut natis benediceret, quam potius egisse vatem, qui, divino adflatus spiritu, prædiceret, quam sortem, divisuri terram Cænanæam, pro ratione situs finiumque adipiscerentur, eaque ostenderet, quibus fieret, ut in ejus possessione singuli magis minusve felices forent. Utrum vero Jacobum hæc omnia re vera prænosse atque præxisse putemus, an totum hoc carmen non compositum habeatur ante expugnatam atque inter singulas tribus divisam Cananæam terram, id in ambiguo est. Quod vero, quum, multis doctissimorum hominum controversiis ultro citroque jam jactatum, vereamur;

ut quisquam mortalium exploratum et indubiis argumentis decisum umquam sit habiturus, nullum operæ pretium nos facturos existimamus, si in hac re quærenda frustra sudaremus. Quamobrem, ipsi judicio fluctuantes, quod sibi persuasum habeat, cuique permittamus, contenti observationes subjicere, versionem a nobis datam illustrando ejusque rationem exponendo qualitercumque inservientes, iis tamen limitibus circumscriptas, ut, clariora transeuntes, obscurioribus tantummodo diligentius insistainus.

GENES. XLIV: 1. Jacob kallade sina söner och sa-de: Kommer tillsammans att jag må förkunna eder, hvad e-der hänta skall i kommande tider.

2. Samlens, Jacobs söner, och hörer!

hörer Israel, eder Fader!

3. Ruben! min förstfödde är du,

min ungdomskraft och förstlingen af min styrka:

dig tillhörde företrädet i vårdighet och företrädet i magt;

4. men, ett öfversvämmande vatten likt, är det förgånget a):

a) A vulgari vocabuli in explicatione, quod veterum singuli, si Arabem in Polyglottis et Erpenianum exceperis, in secunda pers. sing. verterunt, quos etiam recentiorum

Du shall icke längre företrädet hafva;
ty du uppsteg i din Faders bådd:
min sång vanhelgade du med detta steg b).

plurimi secuti sunt, discedere non dubitavimus, significantiorem oriri sensum putantes, si יְהוָה ad referatur. Ad ipsam hujus vocabuli significationem quod attinet, satis quidem confirmata videtur notio *vanitatis*, quam vocibus huic cognatis, Jud. IX: 4. Zeph. III: 4. Jer. XXIII: 32. occurrentibus, inesse, ex coniunctione cum aliis idem significantibus, Lexicographi conjecterunt. Conferri etiam potest Arab. فَخْرٌ tumuit, intumuit; evanuit ut aqua, quæ postquam inundaverit, sensim labitur et evanescit. Quam *vanitatis* significationem, ut contexui aptiorem et metaphoram, ab aquis petitam, magis emphaticam reddentem potius assumsimus quam illam tumoris acceptam veteribus, qui פָּנָן ad *Rubenem* retulerunt. Nobiscum una facit DE WETTE, qui vers. quartum cum præcedente connectens vertit: Dein Vorzug an Würde, dein Vorzug an Macht — Dunst ist er wie Wasserdunst.

Respicit Jacobus in his versibus incestuosum *Rubenis* cum patris pellice Bilha concubitum, cuius mentio sit Cap. XXXV, et inde repetit causam juris primogeniturae ei sublati.

- b) In explicatione vocis יְהֹוָה difficultates, quæ alias interpretandi vias a multis tentatas premunt, facilissime evitari pu-

5. Simon och Levi: bröder åro de c):

tamus, si hoc loco pro substantivo habeatur. Quamquam Lexicographi radici עַלְהָ non subjungunt formam ejusmodi nominalem; crediderimus tamen analogiae sermonis Hebræi eo minus adversari, quo certius constat Codici Biblico perquam familiaria esse atque usitata substantiva, quæ appellantur *abstracta*, a verbis tertiarie radicalis ה deducta et duplice *Kametz* notata, v. gr. אַלְהָ e rad. אלה Gen. XXVI: 28. Ps. X: 7. &c. בָּלְהָ e rad. Gen. XVIII: 24. et quam plurima alia ejusdem generis, quæ omnia analogiam in formatione nominis עַלְהָ comonstrant. Itaque si habeatur pro forma, designante actionem sui verbi, nihil impedire putamus, quo minus per ellipsis præpositionis ב in sermone poëtico frequentissimam (vide Gesenii Lehrgebäude der Hebr. Sprache 1 Th, pag. 837) pro בְּעַלְהָ vertatur: *adscensu* h. e. quin adscendisti: omnino ut iam olim dederat Lutherus. Eandem quoque facile habebis explicationem, si punctis mutatis in insin. עַלְהָ cum DATHIO legere malueris.

- c) Vel: *hvarannan like* åro de. Conf. Matth. XXIII: 8. Nimirum non tam originem eorum naturalem, quam consiliorum et operum consortium respicit Jacobus, ante oculos habens historiam Dinæ et Sichemi, quæ Gen. XXXIV narratur.

mordvapen d) voro deras svård e).

6. I deras samråd ingick ej min sjål;
 i deras anslag deltog ej mitt hjerta f);
 då uti sin vrede de dödade folket,
 uti sin roflystnad bortröfvaade boskapen g)
-

d) Proprie: väldets redskap.

e) In vertenda voce מִכְרַתִּים, circa quam multus versatur interpretum dissensus, significationem potissimum summis e rad. arab. ﺍَلْكَ II. prostravit et convolutum velut deturbavit fodens hasta, V. prostratus, deturbatus fuit, dejectus concidit, quacum conferri potest cognata rad. Hebr. כְּרָה arab. ﻑُدُّit, perforavit; concedentes tamen, neque explicationem, multis aliis acceptam, per fraudes, contractus fraudulentos, desponsationes, consilia &c. omni fundamento esse destitutam. Sed derivatum, ut volunt, a מִכְרָה vendidit vel מִכְרָה versutia aliquem fecellit, vel Æthiop. מִכְרָה consilium cepit, punctis mutatis legendum esset מִכְרַתִּים.

f) Indicat Jacobus, se inscio et invito, a Simeone et Levi patratum fuisse facinus istud contra Sichemitas, de quo Gen. XXXIV.

g) Vulgaris illa explicatio: Subnervarunt taurum eo quidem confirmari videtur, quod עֲקָר in significatione subnervandi spec. pedes equorum pluribus locis occurrat, in qui-

7. Förbannad vare deras vrede — så väldsam!
deras grymhets — så hård!

bus dicuntur Israelitæ subnervasse equos, quos prædati secum ferre non potuerint, ut hostibus inutiles fierent. Retineri quoque posse hunc verbi significatum non negamus, si עקר שור non proprie sed translato sensu sumantur atque איש et שור synonyma habeantur, ita ut sensus esset: Sicheenum et Hemoreim, circumcisiois dolore cruciatos et inertes, sicut boves enervatos, interfecerunt: ita HERDER: Als sie im Grimm den tapfern Mann erschlugen, als sie von Rachsucht voll den edlen Stier entnervten. Quamvis vero hæc explicatio magis poëtica sit, videtur tamen ipsa historia (conf. Gen. XXXIV: 28), ad quam aperte spectant hæc verba Jacobi, postulare, ut sensu proprio sumantur; ita vero sumitis non omnino huic loco apta videtur explicatio עקר per subnervare. Quum enim l. c. legitur, post expugnationem oppidi Sichemitarum, direpta fuisse a filiis Jacobi pecora ipsorum, nulla certe adest causa idonea, cur suffragines eorum subsecarent; contra sibimet ipsis solummodo nocuissent perdendo pecora, quæ sui jam juris facta erant. His inducti rationibus verbo עקר tribuimus significationem auferendi et rapiendi, quam, ut proxime cognatam notioni evellendi, in qua occurrit Kohel. III: 2, admitti posse putavimus. Præterea in Syr. lingua significat עקר funditus evertere e. g. urbeim, qui sensus huic quoque loco aptus esse potest, si שור murus pro שור legere ve-

I Jacob shall jag dem skingra,
i Israel dem kringströ h).

6. Dig, Juda!
dig skola dina bröder åra i):

lis, quum hæc verba de destructione mūrorum Siche-
mensium explicari possint.

בְּרַצְתִּים LXX: εὐ τῇ επιθυμίᾳ αὐτῶν. Vulgat. in voluntate
sua. Syrus: in ira sua. LUTHER in ihrem muthwillen.

b) Respiciunt hæc verba, in utroque hemistichio ἵσοδύναμος
sedes tribubus Simeonis et Levi in Cananæa terra attri-
butas, earumque situm Geographicum. Simeonitis enim
nulli telluris contiguæ tractus adsignati sunt, sed solum
urbes quædam, tum in mediis Judæ agris sitæ, tum in ce-
teris tribubus hic atque illic sparsæ. In oppidis etiam
ipsi Judæ propriis sedes et domicilium collocasse dicun-
tur i Chron. IV: 28. coll. Jos. XV: 26, 28. In magnam
deinde multitudinem cum acrevissent, angustia pressi
locorum, novas in valle Gedor et juxta montem Zeir
quærere sedes coacti fuerunt, quo illorum major adhuc
exstitit dissipatio. i Chron. IV: 39—43. Neque Levi-
tæ ullam sibi propriam terram, sed tantummodo XLVIII
urbes, in singulis tribubus reliquis dispersas, jure ha-
reditario adepti sunt. Num. XXXV: 2. Jos. XXI: 3.

i) Jus primogeniturae a Rubene sublatum, quo etiam Simeon
et Levi per tetra flagitia factaque crudelia indignos se red-

*din hand shall ḥfver dina fienders hals vara k):
før dig din Faders søner nødfalla skola.*

diderant, in Judam conferendum jam prædictit Vates, tribumque Judæ principem quasi cæterarum tribuum fore, atque gloriam dignitatemque maxime conspicuam consecuturam esse, animo lætissimo præsagit. Ipsum quoque nomen Judæ, יהוֹה, cuius significationem (celebrabitur sc. יהוֹה) jam recordatur et apta subjecti mutatione vim ejus ad Judam refert carminis hujus Auctor, pulchra adhibita paronomasia, laudis hujus tribus celebrandæ idoneam præbet occasionem.

- k) Hæc verba, quibus designatur tribus a Juda oriundæ bellicæ fortitudo adeo insignis, ut terga vertere inque fugam se conferre hostes ipsius cogerentur, exprimunt quoque causas, ob quas hæc tribus laudem consecutura esset a cæteris. Nimirum ductu illius atque auspicio non solum gentes terræ Cananææ incolas finibus patriis feliciter expulerunt Israelitæ (Jud. I: 1—4); verum etiam sub imperio præsertim Davidis, primi a Juda regis orti, nationes circumiacentes fregerunt plurimas atque domuerunt. Propter hanc ejus tribus virtutem et facta illustria, illam se longe superiorem reliquæ tribus non possent, quin agnoscerent, atque dignam judicarent, ex qua viri eligerentur, quibus, administrationi rerum præpositis, regium honorem exhiberent supplices: